

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.054/2022/7.
A tanács tagjai: dr. Puskás Péter a tanács elnöke
dr. Kocsis Ottilia előadó bíró
dr. Csesznok Judit Anna bíró
A felperes: felperes neve
cím1
A felperes képviselője: dr. Szmák Krisztián ügyvéd
cím2
Az alperes: alperes neve
cím3
Az alperes képviselője: dr. Sándor Attila ügyvéd
cím4
A per tárgya: üzletrész adásvételi szerződés
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes
A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Pécsi Ítélőtábla
Pf.V.20.084/2021/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Kaposvári Törvényszék
9.P.21.007/2020/29-II.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 1.538.000 (egymillió-ötszázharmincnyolcezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és házastársa, P.Z.J. (a továbbiakban: felperes házastársa) 2017. szeptember 21-én kötött üzletrész adásvételi szerződéssel (a továbbiakban: szerződés) átruházták az alperesre a R. Kft. (a továbbiakban: társaság) 4.600.000 Ft, illetve 500.000 Ft névértékű, a társaság taggyűlésén leadható szavazatok 44 %-át, illetve 5 %-át megtestesítő üzletrészüket. Az alperes a felperes házastársa üzletrészeinek 31.020.200 Ft vételárát megfizette. A szerződés 2./ pontja szerint a felperes üzletrészét 285.358.800 Ft vételárért vásárolta meg, továbbá a felperes rá engedményezte a társasággal szemben fennálló 83.594.000 Ft követelését 83.594.000 Ft vételár ellenében. A 368.979.800 Ft vételárból az alperes 2017. szeptember 26-án 57.979.800 Ft foglalt megfizetett, a fennmaradó 311.000.000 Ft megfizetését 2018. december 31-ig vállalta. A „tulajdonjog átszállását” a teljes vételár megfizetéséhez kötötték. A felperes 2017. november 20-án elutasította az alperesnek a szerződés 6./ pontja alapján az ár leszállítására – a mértéke megjelölése nélkül – bejelentett szavatossági igényét. Miután a felperes jelezte, hogy szüksége van a vételár-hátralékra, az alperes azt ajánlotta fel, hogy az esedékesség előtt megfizet 702.356 eurót, amennyiben a felperes „hozzájárul az üzletrész tulajdonjogának átvezetéséhez”. A 2018. január 8-án a felperes az ajánlatot elfogadta, az alperes megfizetett a részére 217.000.000 Ft-ot.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[2] A felperes a keresetében kérte az alperest kötelezni elsődlegesen vételár-hátralék, másodlagosan szerződésszegéssel okozott kár jogcímen 94.000.000 Ft és 2019. január 1-től járó késedelmi kamat megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:1. § (1) bekezdés, 6:34. §, 6:35. § (1)-(3), 6:48. § (1)-(4) bekezdés, 6:48. §, 6:58. §, 6:215. §, 6:137. §, 6:138. § és a 6:142. § alapján. Vitatta a szerződéses vételár módosítását.

[3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a szavatossági igényét érvényesítette, ezért jött létre megállapodás az árleszállításról.

Az első- és másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság az ítéletével – az elsődleges kereset szerint – kötelezte az alperest 94.000.000 Ft és 2019. január 1-től járó késedelmi kamat megfizetésére. Az indokolása szerint a felperes nem ismerte el az árleszállítást, ezért azt az alperesnek bizonyítania kellett. A szavatossági igény megalapozottságát nem kellett vizsgálni, mert az alperes a perben nem terjesztett elő beszámítási kifogást vagy viszontkeresetet a hibás teljesítésen alapuló árleszállítás iránt. Az alperes nem bizonyította a vételár leszállítására vonatkozó írásbeli megállapodás létrejöttét [Ptk. 3:168. § (1) bekezdése]. A felperes az üzletrész átruházási szerződésből eredő követelését a házastársa perben állása nélkül érvényesíthette.

[5] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezése, a felperes indokolást érintő csatlakozó fellebbezése folytán meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben, az indokolást érintően megváltoztatta: mellőzte a 32. bekezdés utolsó mondatát; ezt meghaladóan helybenhagyta. Az indokolása szerint a felperes házastársának nem kellett perben állnia. A Ptk. 6:58. § felhívásával rámutatott arra, hogy a szerződés egyrészt a felperes és az alperes között jött létre a felperes üzletrésze, másrészt a felperes házastársa és az alperes között a felperes házastársának az üzletrésze tekintetében. A szerződés alapján a felperes jogosult a saját üzletrésze tekintetében a követelés érvényesítésére, perbeli legitimációja a szerződéssel igazolt, független attól, hogy az átruházott üzletrész a házastársi közös vagyonba tartozik. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy nem jött létre szerződésmódosítás a vételár leszállítására. A dr. sz.G. ügyvéd által készített tervezetet a felek

nem írták alá, az alperes keresetlevélhez F/7. alatt csatolt nyilatkozata szerint sem jött létre a szerződésmódosítás, a felperes a 211.000.000 forint vételárrészlet megfizetésekor hozzájárult a tagváltozás bejegyzéséhez a cégjegyzékbe. A csatlakozó fellebbezés az elsőfokú ítélet [32] bekezdésének utolsó mondata mellőzése iránti részében megalapozott. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a bizonyítás alapján a perben jelentős tényeket állapítja meg és rögzíti az ítélete indokolásában. A perben az alperes szavatossági igény érvényesítése címén sem beszámítási kifogást, sem viszontkeresetet nem terjesztett elő, ezért a perben nem jelentős tény az, hogy a társasággal szemben az üzletrész átruházási szerződések megkötésekor érvényesített igényekről az eladó felperes a vevő alperest maradéktalanul tájékoztatta-e, illetve, hogy a társaság által indított perben előterjesztett viszontkeresetről a felperesnek volt-e tudomása.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[6] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a keresetet elutasító határozat hozatalát kérte. Megsértett jogszabályként a Pp. 2. §, 346. § (1), 265. § (1), a 279. § (1) és a 346. § (4)-(6) bekezdés, a Ptk. 6:63. §, 6:64. § (1) bekezdés, 6:66. §, 6:69. §, 6:70. § (2)-(3) bekezdés, 6:86. §, a 4:34. §, 4:45. § és a 4:48. § rendelkezéseit jelölte meg. A jogszabálysértést azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság a peres felek indítványainak megfelelő bizonyítási eljárást lefolytatta, azonban a rendelkezésére álló bizonyítékokból nem helyes jogkövetkeztetést vont le. Vitatta a felperes perbeli legitimációját arra hivatkozással, hogy a követelésnek nem kizárólagos, hanem a házastársával közös tulajdonosa. A közös vagyonból folyó jogosultság a tulajdonostársak, mint egyetemleges jogosultak által érvényesíthető. A tulajdonostárs perben állásának hiánya akadálya a kereset érdemi tárgyalásának. A szerződésmódosítás létrejön akkor is, ha a felek az egyező akarataikat kifejező szerződéses nyilatkozatukat külön okiratban rögzítik. A felperes 2018. január 8-án keltezett okiratában a vételárcsökkentési módosítási ajánlatát közölte 702.356 EUR összegre, az alperes ezt az ajánlatot 2018. január 8-án elfogadta akkor, amikor azt az általa aláírt pénzügyi átutalással teljesítette (P.G., T-K J.ánú vallomása, 23. számú jegyzőkönyv). A teljesítést, azaz az elfogadó nyilatkozatát a pénzügyi bizonylat rögzíti. 2018. január 8-án a szerződésmódosítás, a felek által létrehozni kívánt állapot létrejött. A felperes részére kifizetésre került a szerződéses akarat szerinti teljes vételár, ennek alapján megadta a szükséges nyilatkozatát az alperes tulajdonjoga cégjegyzékbe történő bejegyzéséhez.

[7] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítéletet helyes indokai alapján hatályában fenntartani. Az érvei szerint a felperes nem adta indokát a Pp. 2. § és 265. § (1), 346. § (4) és (6) bekezdés, a Ptk. 6:63. §, 6:86. § megsértésének. A bíróság mérlegelési tevékenységét annak megjelölése nélkül támadta, hogy a bírói következtetés mennyiben nyilvánvalóan helytelen, iratellenes, kirívóan okszerűtlen vagy ellentétes a logika szabályaival. A házastárs perben állását semmilyen jogszabályi előírás nem követeli meg, az, hogy az alperes nem fizette meg a szerződésben kikötött vételárat, a részére keletkeztetett kötelmi igényt. A házastársi közös vagyoni jelleg csak a házasságon belüli elszámolás szempontjából releváns. Az alperes 2018. június 12-én – félévvel az általa állított szerződésmódosítás után – írásban is elismerte, hogy nem jött létre a felek között szerződésmódosítás. Arról az idézett tanúvallomásokban sincs szó, az általa 2018. január 8-án írt – a keresetlevélhez F/6. szám alatt csatolt – nyilatkozat pedig a letéti utasítást módosította és kizárólag 702.000 euró vételárrészlet átutalásáról, mint a változás bejegyzés feltételéről szól.

A Kúria döntése és jogi indokai

[8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos, a jogerős ítélet a hivatkozott okokból nem jogszabálysértő.

[9] A felperes önálló anyagi jogi aktív kereshetőségi jogát az alperes annak állításával vitatta, hogy az átruházott vagyontárgy házastársi közös vagyon, az azzal kapcsolatos vagyoni igény a házastárs perben állása mellett érvényesíthető. Ezzel az alperes a Pp. 36. §-ban szabályozott kényszerű pertársaságot állított, miszerint a per tárgya olyan közös jog vagy kötelezettség, amely csak egységesen dönthető el, az érintett személyeknek a perben félként részt kell venniük. Annak, hogy felperes a kényszerű pertársakat nem vonta perbe, az eljárási jogi jogkövetkezménye nem a kereset ítélettel történő elutasítása, hanem a keresetlevél visszautasítása a Pp. 176. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján, illetve ennek elmulasztása esetén az eljárás hivatalból történő megszüntetése annak bármely szakaszában a Pp. 240. § (1) bekezdés *a)* pont alapján. Ezt – bár az alperes ezen eljárásjogi jogszabálysértésre nem hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében – a Kúriának hivatalból, az alperes által hivatkozott jogszabálysértés keretein túl is vizsgálnia kellett.

[10] A társaságban a felperes és a házastársa is önálló üzletrésszel rendelkeztek, az alperessel szerződést a saját üzletrészeik átruházására kötöttek. A vételárát az alperes a házastárs részére megfizette, a szerződésből jogvita a felperes üzletrésze kapcsán fakadt. Az alperes által állított kényszerű pertársaság, azaz, hogy a per tárgya olyan közös jog, amely csak egységesen dönthető el, az anyagi jogi szabályok alapján jöhet létre. Ilyen anyagi jogi szabályozást a perbeli esetben releváns társasági jog és családjog sem tartalmaz. A Ptk. 3:164. § (1), és a 3:169. § (1) bekezdése szerint a felperes üzletrésze a korlátolt felelősségű társaságban őt, mint tagot megillető jogok és őt terhelő kötelezettségek együttesét jelentette, az átruházással az átruházó felperesnek a tagsági jogviszonyából eredő jogai és kötelezettségei szálltak át az üzletrészét megszerző alperesre, az üzletrész-átruházási szerződés az átruházó felperes és az üzletrészt megszerző alperes között hozott létre kötelmi viszonyt. A felperes üzletrészén nem állt fenn a Ptk. 3:165. § (1) bekezdésében szabályozott közös tulajdon, annak nem volt a házastárs is jogosultja. Az üzletrészátruházás köteleméből fakadó polgári jogi igényt kizárólag a felperes érvényesíthette. Az a körülmény, hogy a tag az üzletrészét házastársi közös vagyonból szerezte, a társasági jog különös szabálya, a Ptk. 3:172. § [Üzletrész a házastársi vagyonban] (1) bekezdése alapján a házastárs által a házassági vagyoni jogi perben – a házassági vagyoni közösség megszüntetésekor – támasztható igényt jelent. Ugyanez a helyzet a tag személyéhez kötött tagsági jogokat megtestesítő üzletrész helyébe lépő vételár esetén is. Ahogyan az üzletrész átruházása, úgy a helyébe lépő vételár követelés érvényesítése is a tag felperest önállóan megillető jog. A házassági vagyoni jogi rendelkezések kizárólag a házastársak egymás közötti belső jogviszonyára irányadók (BH2019. 136. Kúria Pfv.II.20.961/2018.), ahogyan a társasági jog alkalmazási elsőbbséget élvező különös szabályai szerint a házastársi vagyoni közösséghez tartozó üzletrész, úgy a helyébe lépő vételár is a házastársak egymás közötti vagyoni viszonyait rendező családjog szerint az életközösség megszűnésekor számolható el a házastársak között. A kifejtettekre tekintettel a perbeli esetben a perben hozott ítélet anyagi jogerőhatása a felperes házastársára a perben történő részvétel nélkül is kiterjed, ezért a Pp. 37. § alapján csak célszerűségi pertársaság jöhet létre, amikor nem kötelező a házastárs perben állása, a keresetről való döntéshez nem szükséges a házastárs perbeli részvétele.

[11] Ami a jogvita érdemét illeti, az alperesnek nem volt elegendő a perben szerződésmódosítást állítani, azt bizonyítania is kellett volna. Nem bizonyította, hogy a közte és a felperes között létrejött szerződést a vételár tekintetében módosították, a felek egyező akaratát kifejező szerződéses – szerződést módosító – jognyilatkozat nem jött létre sem külön okiratban, sem a felek által kívánt állapot létrejöttével:

[12] Egyrészt 2018. január 8-án a szerződő felek egyike sem tett írásban a szerződéses jognyilatkozatát módosító jognyilatkozatot [Ptk. 6:6. § (1)-(2) bekezdése]: a felperes nem tett írásbeli ajánlatot a vételár csökkentésére, az alperes pénzügyi teljesítéskor aláírt

pénzüntézeti bizonylat pedig nem a felpereshez címzett írásbeli szerződéses, ajánlatot elfogadó jognyilatkozat [Ptk. 6:70. § (1) bekezdés]. Nincs ezért a szerződő feleknek olyan külön okiratba foglalt jognyilatkozata, amely együttesen tartalmazná a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítását a szerződés módosítására, a szerződésben kikötött vételár csökkentésére [Ptk. 6:70. § (2) bekezdés].

[13] Másrészt nem jelentette az alaki hiba – a szerződést módosító írásbeli jognyilatkozat hiánya – Ptk. 6:94. § szerinti orvoslását 2018. január 8-án az alperes teljesítése és annak elfogadása a felperes részéről. Az alperes teljesítésével és annak elfogadásával létrejött állapot ugyanis nem a szerződésnek a kötelező alakiság mellőzésével történt módosításának megfelelő, a felek egyező akaratából létrejött tényleges állapot [Ptk. 6:94. § (2) bekezdés].

[14] Az alperes számára kedvező érdemi döntés, a szerződésből fakadó teljesítési kötelezettségére alapított kereset elutasítása a szerződésmódosítás, annak folytán a módosított szerződéses kötelezettsége teljesítéssel történt megszűnésének a bizonyítását igényelte. Az eljáró bíróságok ebben a körben a bizonyítás eredményét a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértése nélkül mérlegelték, az alperes által a felülvizsgálati kérelemben megjelölt bizonyítékok nem engednek következtetést a szerződéses vételár módosítására: nem történt szerződésmódosítás sem külön okiratba foglalt jognyilatkozattal, sem a felek egyező akaratából létrejött tényleges állapot folytán. Az eljáró bíróságok viszontkereset vagy beszámítási kifogás hiányában az alperes szavatossági igényét érdemben nem vizsgálták, ezért ebben a keretben felhozott bizonyítékokat a Kúria sem vizsgálhatta, azok jogi jelentőséggel a felülvizsgálati kérelem alapossága kapcsán sem bírtak.

[15] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A határozat elvi tartalma:

Ha a társaságban a házastársak önálló üzletrésszel rendelkeznek és jogvita csak az egyik házastárs üzletrészére kötött átruházási szerződésből fakad, ez a házastárs az üzletrészáttruházás kötelméből fakadó polgári jogi igényt önállóan érvényesítheti. Ahogyan a társasági jog alkalmazási elsőbbséget élvező különös szabályai szerint a házastársi vagyontársasághoz tartozó üzletrész, úgy a helyébe lépő vételár is a házastársak egymás közötti vagyoni viszonyait rendező családjogi szabályok szerint az életközösség megszűnésekor számolható el a házastársak között.

Az alkalmazott jogszabályok:

a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:165. § (1), 3:172. § (1) bekezdése,
a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 36. §

[16] Az alperes a Pp. 405. § (1) bekezdése és a 364. § utaló szabálya szerint alkalmazandó 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes 28.000 forint útiköltségéből és a

bírószági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján meghatározott ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni.

[17] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (2) bekezdés utaló szabálya folytán alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson bírálta el.

[18] E határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pont zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2022. október 11.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke dr. Kocsis Ottilia előadó bíró helyett is, dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Sz.Sz.

bírószági ügyintéző